

Sygn. akt II UK 86/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku R. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 13 października 2015 r. i oddalił odwołanie R. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 2 czerwca 2015 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst: Dz.U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.) przez jego niezastosowanie i nieuzasadnione przyjęcie, że okresu urlopu bezpłatnego od 18 września 1989 r. do stycznia 1990 r. nie wlicza się do okresu

pracy w szczególnych warunkach, podczas gdy urlop ten został udzielony w trybie § 4 rozporządzenia na okres skierowania do pracy za granicą i jako taki wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze wnioskodawcy; 2) art. 174 § 2 k.p. przez jego niezasadne zastosowanie do okresu pracy wnioskodawcy od 18 września 1989 r. do stycznia 1990 r., podczas gdy w tym okresie macierzysty pracodawca udzielił mu urlopu w trybie § 4 rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974 r., tj. na okres skierowania do pracy za granicą; 3) art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748, dalej jako ustawa emerytalna) oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43) przez ich niewłaściwe zastosowanie wskutek przyjęcia, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1980 r. do 31 maja 1982 r., pracując w [...] Fabryce [...] w R. na stanowisku „kierowcy” nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, gdyż Sąd odwoławczy naruszył bezwzględnie obowiązujące normy prawa materialnego, a to § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974 r. oraz art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., czego dowodzą wykazane zarzuty niniejszej skargi kasacyjnej. Przedewszystkim, uznając, że okres urlopu bezpłatnego od 18 września 1989 r. do stycznia 1990 r. nie wlicza się do okresu pracy wnioskodawcy, od którego zależą uprawnienia pracownicze i przyjmując, że zgodnie z art. 174 § 2 k.p. okres urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, Sąd drugiej instancji bezzasadnie pominął § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., który miał zastosowanie do wnioskodawcy, któremu urlop bezpłatny został udzielony na okres pracy eksportowej na Węgrzech. Ponadto, zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zeznania

świadków, pozwalał przyjąć, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1980 r. do 31 maja 1981 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wskazaną pod pozycją 1 i 2 działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Sąd Apelacyjny nie uwzględnił dowodu z zeznań świadków i przesłuchania powoda, opierając swoje stanowisko w tym zakresie wyłącznie na dokumentacji osobowej wnioskodawcy. Natomiast, gdyby dokumentacja osobowa wnioskodawcy odzwierciedlała charakter pracy jaką wykonywał wnioskodawca, to niniejszy proces nie byłby w ogóle konieczny, ewentualnie nie wymagałby on dowodów z zeznań świadków.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu

(przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398 § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie zdołał wykazać tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność. Uchodzi uwagi skarżącego, że w przesłance tej chodzi zarówno o naruszenie prawa, jak i o oczywisty wpływ tego naruszenia na rozstrzygnięcie sprawy. Obowiązkiem skarżącego jest zatem przeprowadzenie wywodu jurydycznego dla wykazania, że wskazywane przez niego naruszenia prawa przez Sąd drugiej instancji były tego rodzaju, iż doprowadziły wprost do wydania wadliwego wyroku. Obowiązku tego nie wypełnia odwołanie się przez skarżącego do „naruszenia bezwzględnie obowiązujących norm prawa materialnego, a to § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974 r. oraz art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., czego dowodzą wskazane w sprawie zarzuty niniejszej skargi kasacyjnej”,

gdyż rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Niezależnie od tego należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy wyjaśniał, iż urlopu bezpłatnego udzielonego w związku ze skierowaniem do pracy za granicą, nie wlicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej u macierzystego pracodawcy, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej. Przepis § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. określa bowiem warunki wliczenia okresu urlopu bezpłatnego udzielonego przez macierzysty zakład pracy do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Nie wynika z niego natomiast, aby okres urlopu bezpłatnego, o którym przepis ten stanowi, miał jakiegokolwiek znaczenie dla uprawnień z zakresu ubezpieczeń społecznych związanych z pracą w szczególnych warunkach (por. wyroki z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 127/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 268 oraz z dnia 18 maja 2012 r., III UK 99/11, OSNP 2013 nr 11-12, poz. 133). W niekwestionowanej przez skarżącego podstawie faktycznej zaskarżonego wyroku brak jest ustalenia, aby w okresie od 18 września 1989 r. do stycznia 1990 r. wykonywał on za granicą prace zaliczone do prac w szczególnych warunkach. Ponadto, zakwestionowanie wyników postępowania dowodowego w odniesieniu do okresu zatrudnienia od 1 września 1980 r. do 31 maja 1981 r. nie należy do kasacyjnej podstawy obrazu prawa materialnego, ale leży w płaszczyźnie podstawy naruszenia przepisów postępowania. W ramach tej ostatniej skarżący nie formułuje żadnych zarzutów.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.